

TELEGRAFUL ROMANU

Telegraful ese de două ori pre septemana:
Duminică și Joi. — Prenumeratuna se
face în Sabiu la expeditoria ţării, pre afara la
c. r. poste cu bani zat'a prin scrisori francate,
adresate către expeditor. Pretul prenumera-
tunie pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a.
ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 31.

ANULU XXII.

Sabiu in 21 Aprile (3 Mai) 1874.

La chirotonirea de astăzi.

Unu evenimentu de insemnata mare biserică se seversiesce astăzi în sinulu Metropoliei năstre. Capulu bisericei gr. or. din Bucovină primescă chirotonirea de arhieereu, fără de care nu pote funcționa acte sacramentale, corespondietorie grăduilui celui înaltu, la care este chiamat de ierarchia și prin midilocierea gratiei Majestătiei Sele c. și apost. reg. Această se seversiesce de Metropolitul și de episcopii nostrii, ai junei și totusi forte vechei năstre Metropolie.

Dupa câtu cunoscemo lumea și omeni, este prăvăliu a presupune ca voru fi și de aceia, carii, cindu premisele săruri, voru increști fruntea său le voru invrednici de unu suris "sapientica".

Pote sa simu și inculpati ca nu scim, său ca nu vremu sa scim, de antecedentele istorice, cari nu se potu ignoră și cari nu este iertat a fi calcate, în politica, unui patriotu adeveratu și în biserica, unui creștinu ortodoxu adeveratu.

Ni aru și unu ce usioru, și prea usioru, sa reflectă, și inca cu istoria în mâna, cătu este ea de variabilă în urmărearea consecuțiilor. Această inse-ni-aru duce prăde parte dela tem'a năstre. Aducem in se aminte acelor ce voru crede, său voru presupune ca noi ignorăm ce-va vre-o dată, ca póm'a nici pâna e în flóre, nici după ce lapeda flóre, multu tempu, nu este de manancare, decătu cu stricarea ei și cu stricarea mancatorului ei; că sa nu se strice și sa folosescă trebuie sa sia matura. — Ceea ce este cu póm'a și cu cestiunile. De multe ori e reu a le și discută.

Nu este deci loculu și tempulu că sa ne ocupămu acum de analisarea drepturilor de competentie, după cum veduriu ca s'a ventilat din unele părți și în tempul nu demultu trecutu, după ormai denumire a Precuviosiei Sele P. Teofilu Bende la de Arhiepiscopu și Metropolitul Bucovinei, și Dalmaticei. O astfelu de analisa trebuie lasata pre săm'a unui studiu criticu și mai indelungat, unui studiu scosu din, și acompaniatu de multimea documentelor, cari se află respandite prin archivele Vienei, Constantiopoliei și altoru cetăți insemnante. Aceste tōte laolalta, tratate și judecate de factorii competenți, pre cari ii privesce mai de aproape și mai departe, aru și in stare a decide ulterior lucruri, căroru acum nu le putem face alta, decătu a le înregistra precum se intemplă.

Unu in se totusi putem face acum. Putem cunoșce ca inceputu pre incetul bisericii năstre a inceputu a se radioa din stagnația de carea su acoperita inca cu sute ani înainte și a inceputu a se descatenă de ferecaturile in care o pusese vitrigile impregiurări și a se imbrăca în vestimentul ei celu adeveratu, datu ei de intemeiatorulu ei de Is. Chsu. Chirotonirea ce se seversiesce astăzi este unu testimoniu nedubiu despre acelă.

Unde eram numai cu vre-o trei-dieci de ani înainte? Biserica năstre naționale era astă de dismembrata, incău infatișată o compoziție de ruine. Prelatu cu prelatu de aceeași naționalitate abia se intalneau în părțile năstre; că sa lacemu de chirotoniri cum este și cea de astăzi. Arhiepiscopii nostri dela 1700 începe intrerumpu legatură tradițională și canonică cu Bucovina. Episcopii Bucovinei dela 1775 intrerumpu, se intielege siliti de impregiurări politice, legatură cano-

nica cu Metropolitii Moldovei. Fia-care trebuiau sa alegă la Metropoliti de naționalitate străină, ba trebuiau sa recunoște și ore-eare dependentia fatia cu aceia, unu ce cu totulu contrariu canonului 34 apostolicu. Astăzi noi cei din Transilvania și Ungaria suntemu ingraditi in cas'a și curtea năstra, in Metropoli năstra. Si totu astăzi vedem deschidiu-se calea și pentru copii bisericesci din Bucovină precum și pentru bisericoa loro către multă dorita canonicitate, unicul elementu, in care pote prosperă biserica năstra. Ce va face acăsta biserica? Cum se va constitui? in catru va inclină in venitoriu spre a se ssiedi definitivu in organismulu canonico? va decide ea ins'asi prin a u t o n o m i a ei, ajutata de normele canonice ale bisericii năstre ecumenice ortodoxe resaritene.

Noi nu putem, dura nici nu voim sa prejudecămu nimică voioitel unei biserici, carea stă afara de periferia metropoliei năstre. Nu putem și nu voim sa prejudecămu voioitel unei biserici, carea de acum înainte, avendu in fruntea ei unu barbatu, carele se bucura de increderea cea mai impartiale, prin urmare cea mai buna, in cercuri departate, are sa vorbește și decida despre sōrtea ei. Totu ce putem sa facem noi, că parte intregitoria a bisericei celei mari ecumenice, este, că sa dāmu provinciei vecine māna de ajutoriu, deca ne ieră puterile năstre, spre a se putea pune in punzelu de a se desvoltă in elementele ei mai departe. Si suntemu fericiti, ca pre lăngă unu micu sprigintu morale din parte-ne, metropoli năstra se află in stare de a concurge și cu chirotonirea capului ei, că acestă apoi sa pote pastori turm'a sea după lipsele și trebuintele ei.

Amu dīsu ca suntemu fericiti pentru acestu micu concursu, inso nu din vre-o vanitate. Nu. Ci pentru ca legămu de acestu actu modestu alu metropoliei năstre sperantie de o regenerare generale a corpu lui celu mare alu bisericei, de-si numai succesivu, carea va fi ploa de favori, nu numai pentru cei din o periferia mai angusta, ci pentru biserica întreagă, carea are sa radice moralitatea și buna starea spirituale și intelectuale a credinciosilor ei.

Privindu noi astu-feliu lucrul sălămu in actul ce se seversiesce in midilocul nostru renascerea unui membru alu bisericei celei mari origine a creștinătăție, renascerea din ap'a consacrată și din spiritulu apropiarei de vieti a canonica a ecumenicităție năstre. Privindu noi astu-feliu lucrul tramitemu salutarea năstra și fratilor indepartati din Bucovină, a căroru inimi scim ca au saltat de bucuria fratiesca la sunetul celu din-tăiu despre restaurarea metropoliei năstre, inca pre la 1862, ba cari au luat și parte activa cu consacrandulu Arhiepupu și Metropolitul în frunte, cându, sub conducerea nemuritorului Andrei, s'au infatisiatu la picioarele tronului spre a asternu cererea pentru restaurarea ei.

Suntemu convinsi, ca primindu ei pre barbatulu dorilor loru, in sinulu loru, primescă și impluirea dorilor loru justă și canonice, și de aceea adaugem, sa dea ceriu că preste scurtu tempo sa ne intalnim cu totii in iubire pre te-renul săptelor, conosciendu-ne unii pre alii ca suntemu invetiacei lui Chsu.

Alalta eri, Vineri, a suntemu in midilocul nostru Precuviosia Sea P. Arhiepandru Teofilu Bende la, de asemenea, adunările Arhiepupu și Metropolitul Bucovinei

și Dalmatiei. Cu Preoții P. S. Morariu Andrie-vici, Cons. consist., Gedeon de Gre-culu Co-stantinovicu, Ar-chim. Monast. Suciu și Archidiaconul Teocistu Dronu.

Scirea despre sosirea prevenerabilului Arhiepandru a adunat spontanu unu numeru frumosu de români la gar'a drumului de feru, care l'a binevenită cu sincere sa traiasca! Dela gara insocita de P. Arhiepandru Nicolau Popa veni in trasura archiepiscopescă in resedintă Arhiepiscopiei, fiindu ospele Escel. S. Arhiepiscopul și Metropolitul nostru. Unu numeru frumosu de barbati ai intelligentei române din locu, sub condacerea P. Arhiepandru N. Popa binevenită pre raru ospe in resedintă Arhiepiscopiei și Metropoliei năstre.

Totu alalta eri, vineri, a suntemu in midilocul nostru Présântia Sea P. Mi-ronu Romanulu, Episcopul Aradului.

Eri, Sambata, a suntemu in midilocul nostru Présântia Sea P. Ioanu Popa Episcopul Caransebesului.

Eri la 4 ore după amedi a inceputu actul chirotonirei cu serviciul de sărăciu după pravila cea mica. La 7 ore a fostu priveghierea.

Astăzi la 9 ore s'a inceputu S-a liturgia și actul propriu alu chirotonirei. Tōte se seversiesce in biserica dela "Schimbarea la fatia" din cetate.

Sinodulu episcopal alu diecesei Caransebesului.

Duminica in 7/19 a. c. după finirea santei liturgii cu invocarea spiritului săntu se tienu parastasu pentru susfetulu marrelui și neuitatului Arhiepupu și Metropolit Andrei baronu de Siagună și pentru eternă memoria a mecenatului și fericitului Emanuil Gojdu, după finirea căruia illust. Sea dīu Episcopu Ioanu Popa prin nesce cuvinte bine alese și petrunditorie implantă de nou in animele ascultatorilor faptele și meritele nevoităre ale acestoru spiriti nobile, cari si au sacrificatu totu pentru binele și înflorirea bisericii și națiunii loru.

La acestu parastasu, la care aru și treboiu sa asiste totu românu aflatoriu in Caransebesiu cu dorere treboiu sa marturisescă ca dintre dnii deputati a luat parte unu numera de totu neinsemnatu. Nu sciu ce fu caușa. Pote ca sosirea prea tardu a unor, și nepunerea nici unui pretiu pre atari ceremonii a altora, destulu ca aru și de dorit u că altădata sa ne implinim mai cu acuratetă detorintă fatia de acei barbati, cari inca si-au implinitu detorintă fatia de noi.

Dupa amedi dnii deputati s'au adunat la conferintia in sală institutului teologicu, unde obiectulu principalu alu discusiunii fū administrarea fondurilor comune primite dela serbi pre săm'a diecesei Aradului și Caransebesului. La conferintă acelă s'a observat indata, cumca o parte diotre dnii deputati suntu pentru administrarea comuna a fondurilor, ieră altă parte pentru impartirea loru.

Luni in dīu' urmatore, adunandu-se dnii deputati in biserica catedrala, la propunerea unui comemburu se alege o deputație, care sa invite pre Ilust. Sea dīu episcopu a veni in midilocul loru și a deschide sinodulu.

Dupa reinlocirea comisiunii, sosește si Ilus. Sea in midilocul adunării si între strigări "sa traiescă" si ocupă

scăunula presidialu carele, după reintregirea biroului notarialu salută pre deputati cu urmatoreea cuventare:

Venerabile sinodu diecesanu, Multă stimărilor domni deputati!

Onorat. d-vosă că reprezentanți ai clerului și poporului din dieces'a Caransebesului văd adunat amesuratul statutului nostru organicu astăzi la sinodulu episcopal, pentru că cercetandu starea spirituale și materiale a diecesei, să desbateti, să decideti și se puneti la cale cele de lipsă și de folosu pentru înaintarea și înflorirea ei in afacerile bisericesci, scolare și fundaționale. De acea eu înainte de tōte ve salutu diu tōta animă cu "bine ati venită."

Mai departe amu a ve impărtasi, ca incesorabilă sorte a luat din midilocul nostru pre unu barbatu, care cu dreptu cuventu se poate pune intre marii Arhieerei și inventatori ai bisericii năstre ni-a smulsu din bratiele năstre pre Esc. Sea Andrei baronu de Siagună, Arhieppulu și Metropolitul tuturor românilor ortodocii din Ungaria și Transilvania, care cu ajutoriul D-dieului parintilor nostri și prin gratia Majest. Sela a prebunoului nostru Imperatru și Rega Franciscu Iosu I, că unu alu II-lea Moisi a scosu poporul și biserica năstra din întunecere la lumina, ale cărui merite și fapte vor vesti numele lui celu mare din generație in generație.

Mōrtea acestui ilustru barbatu a casinat adanca jală și dorere la întrăgăna biserica și națiune; veniti dara sa dāmu și noi expresiune profunde năstre condoleantie și doreri sculandu-ne și prononciandu cuvintele: "Eterna sa-i fie memorie."

Pentru acesta sa nu intrelasămu a aduce in acelă sessiune acea decisiune, că Inaltul congresu bisericescu naționalu sa binevoiescă a luă mesurile necesare spre eternisarea numelui Inaltului repausat prin renduirea tienerei parastaselor in totu anulu in tōte bisericile năstre din întrăgăna Metropolia, prin redareea unui monumentu, demau de meritele și faptele lui cele măreție.

Apoi viu a ve aduce la cunoștința, ca starea diecesei năstre a progresat cu ajutoriul lui D-die și in anul trecutu, după cum ve ve-ti convinge din raporturile și conspectele, ce vi se voru astern spre aprecierea On. D. Vostre.

Cătra acestea nu potu a nu ve descoperi ca in anul trecutu, alu 4-lea an de recolta rea și de lipsă mare, să a reata in mai multe părți ale diecesei agitații proselitistice, cari in se prin mesurile energice ale Consistoriului diecesanu s'au paralizat.

Asemenea amu a ve inscriși despre unu altu evenimentu neplacutu, adeca despre impregiurarea, ea delegația serbă inca pâna astăzi nu s'a declarat asupra impacțiunilor și pacturilor, ce au incheiatu in sine români și serbi din comunitățile mestecate prin midilocia comisiunilor delegaționale, de unde vine, ca unele comune serbesci despărțite nu voru sa împlinescă condițiile prime de deosebile cu ocazia impaciunii.

Mai incolo viu a ve face atenții deputati, ca intre tōte obiectele, ce veti avea a luă la desbatere și decisiune in siedintele sinodului acestuia, celu mai însemnatu este caușa fondurilor comune. Eu nu vréu sa preocupe opinionea O. D. Vostre, dura amu dreptu nedisputaveru și sănătă deoare, că sa ve dicu: tie-nelii domnilor cu dieces'a Caransebesului, ai cărei deputati sunteti, cautați

dreptulu și folosulu clerului și poporului, pre care lu reprezentati la sinodu, că asiā O. D. Vōstre sa poteti corespunde amorei și increderei, ce au pusu in dvōstra alegatorii, cari v'au tramis uici.

In fine inchieio, imploranda, că drālu domnului nostru Is. Christosu și drāgoșea lui Ddieu Tatalu și impreunarea săntului Spiritu sa fia cu dvōstra cu toti și sa ve conduce in tōte lucrările dvōstre.

Prio acest'a declara deschisu sinodul alăt. V. ordinariu alu diecesei Caran-sesbiului.

Dupa cuventarea acēst'a primita cu aplauze din partea sinodului, se ceteșe list'a membrilor verificati, și constatāndu-se ca 34 membri suntu presenti, prin urmare sinodul e capace de a aduce concluse valide, — purcede mai departe la verificarea nou alesilor deputati, din cercurile devenite vacante.

Dupa predarea mai multoru acte respectivelor comisiuni spro esaminare și raportare, presiedintele impartasiesc sinodului:

a) areatarea consistoriului de sub Nr. 125, ca dela comisiunea esmisa din partea sinodelor pentru proiectarea regulamentului administrării fondurilor comune bisericesci, a incursu votul minoritati;

b) regulamentul pentru administrarea fondurilor bis. elaboratul de comisiunea esmisa de sinodu in anulu trece-

c) memorandulu, elaboratul de consistoriul bisericescu și epitropescu pen- tru administrarea acestoru fonduri;

d) epistol'a Esc. Sele dlui archieppu și metropolitu dñ 30 Martie 1874 nr. 194 cu privire la caus'a comunei mestece, a fondurilor bis. precum și in caus'a stipendiilor Balaiane.

Pentru studiarea și raportarea acestoru acte se alege o comisiune de 9. 3 din clero și 6 mireni.

Deputatul Const. Radulescu face propunerea: că deciderea causei in pri-vint'a fondurilor comune bisericesci și specialu deslegarea intrebării principale despre despartirea ori nedespartirea și loculu de administrare a acestoru fonduri, sa se enuncie de urginte, comisiunea esmisa sa se constituie numai decătu, sau si formeze propuneră, respective opinionea sea in acestu obiectu și acea inca astadi in siedint'a, ce se va convocă la 5 ore dupa amediadă sa se iee la desbatere.

Presiedintele Archiereu atrage aten-tiunea dlor deputati, ca cestionea fondurilor fiindu uno ce importantu, preste care nu se poate trece asiā iute, ci trebuie mai antāiu studiatu bine, precalculatu, rōga sinodulu a lasă pāna mâne desbaterea asupr'a acestoru fonduri, descoperindu totu de odată, ca nici starea sanatăției nu i permite a continua siedint'a și dupa prandiu.

Tōte incercările, de a lasă desbaterea asupr'a obiectului mentionat in pre-siedint'a de mâne, fura fără rezultat, de ȣre-ce propunerea de mai susu se primi cu 27 voturi contr'a 16.

Urgenti'a acestoi desbateri, dupa cātu amu potutu observă, a fostu, ca unul dintre d-nii deputati, fiindu membru și la sinodulu din Aradu, a voito sa mărgă și acolo, fiindu ca chiaru dominica la conferinta primise uno telegramu cu exprinsul: „Se intetiesce desbaterea asupr'a fondurilor, interesele banatienilor (?) suntu periclitate.”

Ori care sa fia fostu caus'a acestei urgente, destulu, ca morbosulu Archieren, căruia din partea medicilor nu-i era permis u esă din casa, dupa medidiu la 5 ore și occupa de nou scaunul presidialu și pune la ordinea dilei desbaterea asupr'a fondurilor comune.

Dupa deschiderea siedintei, referin-te comisiunii esmise in caus'a fondurilor, dñ Constantiu Radulescu face urmatorul raportu:

Comisiunea cumpandu motivele exprinse in elaboratele facute in obiectul administrării comune a fondurilor bisericesci, mai departe cumpandu se-riosa folosele practice ale unei adminis-tratiuni comune, care pre cāndu ingravamina luarea unitarala din fonduri de

odata, indo'esce invigilarea asupr'a ma-nipulatiunei in bani și asiā maresce se-curitatea și se insințează inmoltirea loru; mai departe, vediendu comisiunea, ca in-susu Escel. Sea Metropolitul recomenda administrarea in comunu a fondurilor — (acēst'a recomandare nu se poate observă in charhi'a Escel. Sele,) — prin urmare intr'un locu, asiā dara comisiunea pre bes'a punctului 21 alinea 1 a prot. si-nodului eparchialu alu diecesei Caran-sesbiului din anulu 1873, cu unanimitate propune, că luându-se de baza elabora-tulu comisiunii ad hoc :

Fondurile sa nu se imparta intre diecese dupa ȣre-și care proportione seu cheia, ci sa se administredie in comunu, — de sine intielegindu-se, ca déca in decursulu temporul administrarea comună s'ară aretă neposibila seu nefolosită diecesei nōstre, pentru acelu casu impar-tirea remâne rezervata.

In privint'a locului, ca unde sa se manipulede acele fonduri, comisiunea, luându in consideratiune, ca locul de manipulare Timișoara, fiindu uno locu, de unde mai usioru se poate controla ad-ministratiunea prin ambele părți, fiindu uno locu, din carele nici pentru un'a, nici pentru alta parte nu se poate nasce nici uno prejudiciu — propune cu una-nimitate, că :

Locul de administratiune sa fia Ti-mișoara, la desbaterea regulamentului spe-cialu de manipulare, comisiunea n'a in-trato pāna la statorirea basei principale, ce s'a proiectat moi susu.

Deputatul Ioane Bartolomeiu in a-cestu proiectu face urmatōrea contr'a pro-punere :

Ca provocare la memorandulu Consis-toriului diecesanu și din motivele produse in care propune că : sinodulu, respingendu că necompatibilu și neconvenibilu cu asie-diemintele vechi și noue bisericesci, mai departe că nepracticu, prea sumptuosu și complicata elaboratul comisiunii sinodale ad hoc, relativ la administrarea și ma-nipularea cumulativa viitoru prin o cor-poratiune administrative comună in Ti-mișoara, respingendu totu de odată și votul minorității acelei comisiuni pen-tru administrarea cumulativa a fonduri-loru in Aradu — sa decida in principiu impar-tirea dréptă a fondurilor intra am-bele diecese și spre acestu scopu sa se esmita din gremiul ven. sinodu o co-misiune constatatōre din 6 membri, care intronindu-se cu o comisiune esmitenda in asemenea modu și din partea sinodului aradanu sa se consulte in privint'a mo-dalităților de impar-tire.

Dupa o desbatere seriosa sinodulu cu 27 voturi contr'a 13 primesce propu-nerea comisiunii.

Diet'a Ungariei.

Budapest'a 18 Aprilie 1874 (Cas'a representantilor.) Presiedintele Ban o deschidendo siedint'a saluta pre-deputati, cari astadi pentru prima data se intrunira in camera dupa seriele pascilor, și anuncie petitiunile intrate in restem-pulu serielor.

Pre-siedint'e anuncie mai departe, ca deputati nou alesi Col. Ghyczy și Tom'a Veosey și-au prezentat credentionalele și ca deputatii Iul. Györfi și Dr. Alecs. Mocioni și-au depusu mandatulu loru. Credentionalele se predau comisiunii verificatorie permanente și in cercorile de alegere devenite vacante presiedintele va dispune o alegere nouă.

Dupa acest'a Cas'a și esprime la protocolu condolint'a pentru trecerea din vietia a deputatului Gust. Grois.

Notariul Casei magnatilor Aur. Dessewffy aduce uno nuntiu in care se impartasiesce resultatulu alegerei mem-brilor in delegatiune și in care se es-pene uno sira de modificatiuni facute de cas'a magnatilor la proiectul de lege asupr'a catastrolui dărei de pamant.

Acestu anunciu se ia spre sciintia.

Ministrul de finanța Ghyczy dorește că modificatiunile mai susu amintite sa se peractizeze inainte de a se predă sectionilor de către comisiunile de specialitate.

Primindu-se propunerea acēst'a mo-dificatiunile se predau comisiunii desemnate de ministrul de finanțe.

Ministrul presiedinte Bitto in o cuventare mai longa face cunoșculu in-tentiunile regimului cu privire la proiec-tele de legi, pre cari le va prezenta in sesiunea de véro.

In urma oratorulu accentuează necesi-tatea resolvirei unei novele la legea elec-torale și modificarea neamanavera a re-gulamentului Casei.

La intrebarea Dr. Olah: nu se va resolvă curenda legea scolelor de mediuloc ? ministrul presiedinte responde, ca fiindu proiectul subscornat din partea regimului, resolvirea lui va aterna dela camera.

Helye nemultamitul cu pro-gramul. Dela Ghyczy a acceptat proiecte grandiose. Cestiunea bancei nici no se amintesc.

Col. Ghyczy respunde, ca den-sulu nu crede, ca tiér'a va exceptă dela' modeștele sele calități presentarea unor planuri grandiose indata la deschi-derea sessiunei. (ilaritate.) Oratorulu cere indulgint'a camerei (aplauso) și apromite, ca va impartasi camerei totu ce asta ne-cessari pentru imbunatatirea stărilor finanțiali. Relativu la banca ministrul va respondre preste putine interpelatiunea lui Val. Solymossy, carea tractează cestiunea bancei, și atunci se va vedé déca se mai poate face ce va in respectul acest'a.

Ios. Madarász doresce discus-siunea asupr'a cestionei de incompatibi-litate. Gorove, presiedintele comisiunii respective, declară, ca acēst'a va tiené cātu mai curendu o siedintia.

Siedint'a se incheia.

Budapest'a in 20 Aprilie 1873. (Cas'a representantilor.) Dupa deschi-derea siedintei presiedintele

Bela Perozel anuncia petitiunile intrate și rogarea deputatilor bar. P. Sennyey pentru uno concediu de siése septamâni, care se și incuviintăza din partea camerei.

Deputatul Dr. Mich Politi si-a pre-sentat mandatulu seu, care se predă co-misiunii verificatorie permanente.

Pre-sidiul face Cas'a atenta, ca in tempulu din urma in diverse co-misiuni au devenit mai multe locuri vacante, și acele aru si sa se reintre-găse, spre care scopu la propunerea presiedintelui Cas'a va face alegerea in siedint'a de Sambata.

Petitiunile presentate din partea de-pusatilor se transpunu la comisiunea peti-tionaria și se veru desbată la tempulu seu in Camero.

Referintele Lad. Szögény anuncie, ca comisiunea verificatorie permanente a verificat pro deputatii Ghyczy și Vecsey cu rezervarea terminului indatinu de 30 de dile.

Ministrul pentu aperarea tieri-Szende substerne proiectul de lege referitoru la clădirea unei case pre séma ministerialoi pentru sperarea tieri și la acoperirea speselor recerute spre acestu scopu.

Proiectul acest'a se transpune la comisiunea financiale spre discussiune preferenta.

Ministrul de interne Szapáry substerne legile sanctiunate despre cre-ditulu decursiv pentru acoperirea pretiului de inchiriere a spitalelor militarie din Transilvania și pentru introducerea sistemului metricu.

Legile aceste se vor publica și tramite spre acestu scopu și casei mag-natilor.

Cas'a trecându dupa aceste la ordi-ne dilei votéza bugetulu Casei pre lun'a lui Aprilie.

A doilea obiectu la ordinea dilei e proiectulu de lege relativ la introducerea notariatului publicu.

Ces'a considera acestu proiectu de lege de cétito. Se incepe desbaterea generale, la carea iau parte afara de referintele Iul. Toszt, Dulovici, Măday, Kapp, Horn, Pulszki, Eötvös, Várady, Lazár și secretariul de statu Csemeghi.

Budapest'a 21 Aprilie 1874. (Cas'a magnatilor.) Notariul casei repre-sentantilor Tombor aduce legile sanc-tionate de Mjesta Sea, legea sist-e-mului metricu și a creditului decorsivu mai susu amintit. Aceste două legi se publica și se dispune pastrarea loru la ar-chivulu tieri.

Dupa acēsta publicare se impartiesc cele 80 exemplare din computurile finali tramise de către curtea de computuri in-tre deputati și cu acēst'a se incheia siedint'a.

Budapest'a in 21 Aprilie 1874. (Cas'a representantilor.) Dupa o repede resolvare a formalilor indatate, Cas'a trece indata la desbaterea mai departe a proiectului referitoru la notariatulu publicu.

Ministrul de justitia Pauler tienu cuventarea finale la desbaterea ge-nerale, in carea replică la tōte obiectiu-nile aduse inainte. Mai intāiu aretă, ca resolvarea proiectului e folosită din punctu de vedere legislatori, dupa acea espune ca legea notariatului publicu nu vatema organisationea prezentă a justitiei, din contra ea promovăza agendele judecătorielor aducendu-le in cursu mai rapede, și nu impedecea reform'a justitiei pre venitorio. In urma se opune oratorulu acelora, cari ceru estin-derea competeniei, care trebuie sa se dede notariilor, și inmultirea acelora afaceri de drept pentru cari pretinderea ouui notariu sa fie obligatorica. Prin esergerării in directiunea acēst'a se provoca numai acelă stări rele, pre cari proiectul in textul seu de satia le-a incu-giurat din norocire. Acēst'a cuventare fu primita cu aplausu viu.

Punenduse la votu Cas'a primeșce cu o majoritate precumpanitoria proiectulu de base la desbaterea speciale, carea se și deschide indata. La §. 2 deputatul Kapf face uno amendamentu, dupa care notarii publici pre lāngă limb'a sta-tului trebuie să scie și limb'a germană și afara de acēst'a limb'a cea mai lată in cercu loru de activitate. Deputatii Besianu și Bonciu se opunu acestui amendamentu. Ambii declară: necesitatea și deplin'a indreptățire a limbii ungare că limb'a de statu, prelāngă acēst'a înse usuarea celoru-lalte limbi trebuie să fie regulata dupa principiile celei mai depline indreptățiri egale. Besianu face amendamentul, că notarii sa pri-cépa pre lāngă limb'a statului și limb'a cea mai lată in cercu respectivu. Bonciu se alatura la acestu amendamentu folosesc ocasiunea, a desa-vuă principiile și tactică lui Babesiu și Mileticiu, declarându aceste principie de neindreptățite și deadreptulu opuse intereselor naționalităților.

Presidiul incheia siedint'a pentru ca membrii delegati au să mărgă la regele.

Budapest'a 22 Aprilie 1874. (Cas'a representantilor.) Dupa deschi-derea siedintei și autenticarea protocolului

Ios. Madarász intrăba in o interpelatiune pre ministrul de justitia, de are soire, ca judecătoria din Brasovu, specialu despartimentul cătilor funda-ri emite decisiuni in limb'a germană și către acelă partidă, cari de locu nu sciu limb'a germană, și ca luă-va me-suri spre a incuviința atari ilegalități in viitoru?

Ministrul de justitia Pauler res-punde, ca cu privire la obiectul inter-pe-latiunii cuprinde art. de lege 44: 1868 și 4: 1869 determinanti chiare. Este deliermurit prin legi, ca limb'a judecătorielor e cea ungara. In privint'a obiectului atinsu in interpelatiune antecesorul ministrului de justitia a emis o ordina-tiune specială către judecătoria din Bra-sovu, de care se și tiene acea judecătorie.

De a o'venitu vr'o ilegalitate mi-nistrulu va mediuloc că atari săptă sa nu se mai intempe.

Interpelantele e multamitul eu res-punsulu, pre care cas'a luă sa spre sciintia.

Se publica legile sanctiunate, care privesc creditulu decursivu pentru -000

perirea speselor recerute spre organizarea justitiei in confiniu.

Cas'a treeendu la ordinea dilei continua desbaterea speciale asupra proiectului de lege referitoriu la notarii publici.

La § 2 luându Col. Tisza în ventul se dechiera contr'a propunerei lui Kapp și se miră de atari propunerii. Oratorul trebuie să compatiscă pre unii sasi, cari tind la o poziție, de unde aru strică statulungar și în urma numai loru insusi. Oratorul doresce, că § folu care sustine absolut'a qualificare a notariului și § 7, care tractează despre qualificareea relativa, să se reiepte la comisiunea centrală spre nōn'a discussione și spre considerarea tuturor amendamentelor.

Ministrul de justiția Pauler acceptă propunerea acēstă.

Referințele T oszt ne fiindu contra se rōga, că sa se pertracteze §. 7, spre a păcă cunoșce comisiunea centrală opinionea Casei și a membrilor sengurareci.

Em. Vargis cere sa se rezolveze indata § 2.

Pet. Nemesis propune, că sa se pună in § disu, ca notariul să mai scia afară de limb'a statului și limb'a usuata în cercul său de activitate.

E. Trauschenfels pledându pentru propunerea lui Kapp observă că nu pricepe, cum afă Tisza în propunerea lui Kapp o nesuntia contr'a statului. Oratorul arată, că limb'a germană și limb'a comerciului și a industriei și tratatele incheiate cu țările esterne sunt compuse în limb'a germană. De altmîntrenea să nu se mire cine-va, când se reclama pentru alta limbă posetiunea limbii magiare, pentru că țăr'a a concesu și limbei croate asemenea puselui. Ce cere Kapp este unu ce pucinu în proporție cu acea consuane. (Cuvantarea firescă a fostu intreruptă de o contradicere viuă.)

Col. Tisza îndrăptă pasajele ciitate reu din cuvintarea sea de către antevorbiitoriu.

Dupa ce mai vorbira Zsédényi și Lászár contra lui Kapp, luă cuvântul.

Fried. Waechter și dechiera, că de-si naționalitatea sea din fundul regiului va privi de tradatoriu, totusi respinge propunerea lui Kapp cu frachetia Oratorulu e convinsu, că notariul va sci totu-déun'a limb'a tienutului in care locuiesc, căci e interesul său a o sci, totusi se alatura la propunerea lui Besanu. E superfluu a mai dice expresivu în lege, că notariul să scie limb'a oficiosa, căci acēstă se intielegă de sine.

Intorcendu-se cătra Ad. Lázár, care calumnă pre sasi, se rōga de densulu anu mai procede astu-seliu, căci sasi și implusesc detorintele loru satia de statu că ori care alta naționalitate. Starea exceptiunale a fundului regiului e o suprare mai mare pentru sasi decâtă pentru alii. Adam Lázár mai bine să coloacă, că sa intre și în fundul regiului constituțiea în esinderea ei întręga.

Tavasz și Máday votara pentru Tisza. Mich. Kásper pledéza pentru amendamentul lui Besanu, Iul. Steiger pentru Tisza.

Besianu retragendu-si propunerea pledéza pentru amendamentul lui Nemesiu.

Ed. Horn respinge invinuirile îndreptate contra comerciului și industriei ungarie.

Ios. Polya dechiarandu că Cas'a s'a abatutu dela objectul adeveratul alu discussionei se alatura la propunerea lui Tisza.

Ponendu-se la votu se primește propunerea lui Tisza și §§-ii 2 și 7 se reiepta la comisiunea centrală.

Se resolvescu §§ 3—52. La § 3 la propunerea lui Eötvös se adauge, că si deputati nu potu imbracă notariatul.

La finea siedintei presidiulu întrebatu de St. Majoros: de e cas'a capabila a aduce concluse (fiindu ca se departasera multi deputati) constatăză, că camera e capabila a aduce concluse și după ce admona pre deputati sa vina în numero mai mare fiindu unu objectu atâtă-

de însemnatu la ordinea dilei inchide siedintă.

Epistola deschisa

a deputatului dietului Gabr. baronu de Kemény către alegatorii sei.

Plinu de ingrijiri politice îndreptăsemu acum aproape o jumetate de anu o scrisore deschisa către d-vosă și astăzi suntu mai ingrijită apucându-pen'a spre a va adresa o nouă epistola deschisa.

O jumetate de anu e unu lungu tempu; într'acea au trecutu multa apa pre Dunare in josu; dara căte multe nu se intemplara in decursulu acestui tempu cele ce trebuiau sa se tempe! ? Căte s'au templato, cari după evoluția poteau se remana! ? Pre terenulu administrativu publice și alu justiției noi nu amu progresat; starea finanțială a patriei noastre nu numai nu s'a îndreptat, ci din di in di au luat o colore totu mai îngrijitoră și mai posomorita. Suntemu la incepul periodei a treia a sesiuniei parlamentare și legea electorale urgisa de toti nu numai nu s'a modificat, ci și preparativele privitorie la densa nu suntu inca gata, pote ca s'au pusu cumva in lucrare in ministeriul de mai naște, și totusi eu nu amu nici o speranță ca legea amintita se va îndreptă cătu mai curendu. In locul acestoru lucruri au intrevenit o crise ministeriale ce dură luni întregi, într'acēstă unu schimbă de fotoliile ministeriale, intrigă de fusioane, forță de coaliziune, cearcătare asupra cătilor ferate, negociațiuni de impromotu, deliberationi in comisiunea de 21, parada de cuvinte, sfara multă pentru nimică, incordare, escitare preste mesura.

In urma intreveni o îndreptare mică: pregătirile pentru sfârșirea coaliției între politicii, cari suntu necondiționat pentru complanare, și între aceia, cari o acceptă numai din necesitate, nu ișbutira și sub președintia lui Bitto se constituă unu cabinetu, căruia nu i se poate denegă nici bun'a intenție nici facilitatea (de a guverna). Bitto devine barbatul necesariu și ajută, elu prește patriei unu servitul dechiarandu-se contra coaliției, unu servitul prin acea, că i succese formarea unui ministeriu, eu din partemi asceptu cu o prevenire simpatica începerea activităției sele și deca acēstă va fi numai cam pre jumetate bona cu ceea ce tienu eu de bine, sum gata a votă și a me intrepune pentru densulu. Dara aici nu se poate denegă, ca întrăga crisea ce se tragă mai multe septămâni și luni, ba in parte chiaru ministeriul lui Bitto nu se poate privi de multiamitoriu.

Nu-mi trece nici decum prin minte de a me demite in ore care directiune in recriminatii, totusi votu jertfi unele cuvinte pentru crisea devinsa, pentru ca credu, ca in trecutu se cupriudu învinaturile pentru viitoriu.

Ori și care aru și incepul cabinetului Slavy totusi nu i se poate disputa nici onestatea cetățenescă și acēstă atâtă cu privire la intregul seu cătu și la membrii săi sengurareci, dara nici patriotismul neobositu, său — după ce spre exemplu vediu mai multu de odata ce rola jocă cunoștința cea vastă logică cea tare, dialectică suprabundanta, poterea cea mare și activa a lui Kerkapoly — facultatea, ba eu concedu, ca amu statu pre aceasi base politica, pre basea complanarei și amu risuți cătra aceeași tientă, pre carea cabinetului Slavy o marturisit de problema a sea, adeca execuțarea reformelor interne, reorganizareea patriei noastre. Cu tōte acestea trebuie sa exprimă sentința, ca ministeriul Slavy n'a corespunsu chiamării sele și a fostu o ne-norocire pentru patria noastră. Io desigur s'au produs de exemplu Kerkapoly cu deliberationile infocate, cu reprezentatiile extraordinarie miraculoase și acrobatic ale gimnasticiei spirituale, acelea n'au ajutatul țărui nimicu, ba n'au delatorat nici causele suferințelor unui omu ce se află in miseria, acelea nu numai n'au potutu delatură loviturile crisei finanțiale, ci n'au alinat și n'au impedeat nici caderea vietiei noastre de statu. Problemă

ministeriului Slavy n'a fostu el placă principelor noastre, a asediemintelor politico-filosofice său a unei libertăți mai mari; chiamarea lui a fostu, a regulă reșintele noastre finanțiale, a îndreptă administrareea publică, a dă tierei o justiție regulată.

Căci nu numai după judecată oposiției, ci și după a majoritatii și a opiniunei publice din țără (ministeriul Slavy) nu a potutu sa corespunda chiamării sele, elu a cadutu prin votul parlamentariu. Cine l'a trăntit? Diversele nuante a stăngi estreme pururea a votato contr'a lui; tōte acestea inse facu numai o fractiune mică. Centralu din medilociu nu s'a portat totu-déun'a cu cerbicia contra ministeriului, și cei ce se pareau inauguriati in intemplerile de după culise voiau sa scia, ca membrii conducători ai centrului stăngu in modă evidentă erau preventori către cabinetul Slavy, că și cându acesta aru fi pentru densii regimulu celu mai favorabil din sirurile majoritatii. Dora au comptat cum-va, ca la casu cându cabinetul Slavy s'ară aretă necapabili, după priceperea mea individuală, voru deveni densii mostenitorii nu prea demni de invidiatu ai acelei? Să dora au umblat unu inca mai inainte cu ideia nenaturală a acelei coaliții cunoscute? Eu nu scu; atâtă să înse, ca atacurile centraloi stăngu asupra ministeriului Slavy nu au fostu acute. Si fata de partid a din medilociu a observat o oponiție forte moderată. Tōte la olalta stăngă estrema și centrulu stăngu împreuna cu partidul din medilociu au fostu in o minoritate considerabila inaintea partizanilor vecchi ai complanarei. In sirurile acestora nemultamirea se întări din ce in ce mai tare și numerul acestor, cari se incredeau in energiile ministeriului și credeau in trensul, scădără totu mai tare; unei părți însemnată a membrilor majoritatii nu i pasă de orice să arătă cu templatu cu guvernoulu existu din senulu ei; ceea-lalta parte eră de parere, ca regimulu acestă trebuie sa cada cu ori ce pretiu, și avea convictionea, ca acelă nu e in stare sa corespunda chiamării sele celei mari și intru adeveru numerulu adevăratilor partizani ai guvernului a fostu micu. Cabinetul Slavy fu trăntit de partidul majoritatii.

Aici sa-mi sia permisă a face o mica abatere dela obiectu.

Acei cari din partidul majoritatii in decursulu templarilor s'au dechiarat contra cabinetului Slavy și din punctul loru de vedere lucrara contra lui, fără invinuții din partea acelor, cari erau de alta opinione și din partea mai multor săi invinuții și eu, ca portu politica personale. Sa-mi sia permisă a intrebă, ca ce are sa însemne: politică personale? E posibilu, a desparti totalitate in decursulu vietiei practice ideia de individu? Potu sa afirmu cu indrasnire: nu. De alta parte intrebă inse: e bine a acceptă fără exceptiune și orbește totu ce dice Paulu, și a jură pre acēstă, dora pentru ca stimezu, iubescu și admiru pre Paulu? E bine, a trage in nominalu totu ce dice Paulu, fără exceptiune și precugetare, a suscipiu pre Paulu, pentru ca 'lu uresc, m'a votematu și e inimicul meu? Nu și inca odata nu. Si cu tōte acestea necesitatea vietiei de partida, detorintele ei nu se potu denegă. Totu insulu se alatura la parerile partidei; la parola ei pâna cându in acēstă supunere, după parerea să-a asta putințeu reu și mai multu bine; după ce ne amu convinsu inse, ca cabinetul Slavy nu aduce nice uno folosu țărui ci numai dauna și amu fi statu și in casulu acelă pentru densulu: atunci intr'adeveru ne faceam invinuții de o politica personale ne excusatibila, căci ne sileam a sustine pentru reșintele individuali atari ministrului pre cari i tineam nescapabili de a aduce la valoare binele comunu alu țărui.

Acum revinu la crisea ministeriale. (Va urmă)

Deciziu. *

Corpulu dictaticu din tractul conferential Sacele in conferința sea ordină-

naria lunaria tinență in 11/12 a. c. a decisu cu unanimitate a fi reprezentat la parastasulu, ce se va serba la 23/4 a. c. de reunirea invetatorilor din țără Oltului intru gloriósă amintire a marcelui dascalo Georgiu Lazaru. In consecinția a să alesu conferința o deputație pre care să reprezenteze atâtă la parastasu, cău și la adunarea generală estra-ordinară, ce o va tine reuniunea invetatorescă George Lazaru numai decâtă după savarsirea parastasului. —

Suntemu bine informati, ca și corpul invetatorescu dela Brasovu inca va fi reprezentat prin o deputație; cu atâtă mai verosu, ca totu cu același ocasiune se voru mai decide discuții și se voru lăs concuse obligatorie in unele afaceri de cariera forte importante.

Ne permitem deci a rogă sa participe la același adunare de mare însemnatate cătu de mulți domni invetatori din archiepiscopie. Ierà deadreptul ne adresăm cu amore fratiescă către toti invetatorii din jurul Sabiu lui; din cauza cău vomu și mai mulți reprezentanți la aceea adunare solenă: cu atâtă consultat unile noastre voru și mai pline de efectu, ierà scopulu, ce urmarim, va fi asigurat.

Ioanu Dorecă
conduc. conf.

Dometiu Dogariu
notariu conf.

Discursulu dñi dep. M. Besanu

rostitu in cameră reprezentantilor Ungariei cu ocazia desbaterei §. 2. alu proiect. de lege despre not. publ. reg.

Onorata Camera! Cu privire la §. 2. din proiectu, voiamu și eu sa facu unu amendamentu. Credința inse ca antevorbito-riul va vorbi in asemenea infielesu, amu fostu aplecatu a renunciat la presentarea amendamentului meu. Dara după ce vediui, ca d-sea a presentat o modificare in intielesu de totu contrariu, mi iau voia a presentă unu amendamentu in acelu intielesu: „că notariul publ. afara de limb'a oficială a statului, sa fie indatorat a cunoșce și limb'a, care se intrebuintă preste totu in cercul său. (Aprobare.) On. Cam.! facendu acestu amendamentu și recomandandu-lu on. camere spre primire, mi tienu de datorintia a dechiară inainte de tōte, ca eu prin presentarea amendamentului nici pre de parte nu voiesc a provocă asiā numită certă de naționalitate; căci nu me tienu de aceia, cari scu aduce cestiunea de naționalitate in legatura cu tōte cestiunile, precum amu avutu ocasiune a esperia, chiaru și cu goletatea tesaurului publicu, cestiunea de naționalitate — dīcu — care merita apreciere cu multu mai ponderosă și serioză, decâtă, că neincetatu sa pote fi adusa pre tapetul in camera, și pentru a cărei reprezentare unii și revindeca privilegiu eschisivu. Asiā dara eu, on. camera, nu pentru aceea prezintezu amendamentul, pentru ca dora a-siu fi de parere, ca acestu amendamentu aru fi postulatul său eficientă directă a legei de naționalitate; căci nu me tienu de aceia, cari scu aduce cestiunea de naționalitate in legatura cu tōte cestiunile, precum amu avutu ocasiune a esperia, chiaru și cu goletatea tesaurului publicu, cestiunea de naționalitate — dīcu — care merita apreciere cu multu mai ponderosă și serioză, decâtă, că neincetatu sa pote fi adusa pre tapetul in camera, și pentru a cărei reprezentare unii și revindeca privilegiu eschisivu. Asiā dara eu, on. camera, nu pentru aceea prezintezu amendamentul, pentru ca dora a-siu fi de parere, ca acestu amendamentu aru fi postulatul său eficientă directă a legei de naționalitate, ci 'lu presentu, pentru ca sunt convinsu, ca fără de acestu amendamentu legea desbaterei de statu, propriamente totusi nu e oficiu de statu, pentru ca notariul publ. nu participă din favorurile și binefacările garantate de statu, ci este atare organu alu cetățenilor statului, cu a căruia intrevenire și ajutoriu cetățenii statului voiesc a-si regulă cu tōta siguritate afacerile loru de dreptu privatu intre marginea legilor, prin urmare on. camera, notariul publ. nu este altu ce-va, decâtă jurisconsultul său — deca este iertata espreșirea — cancelistul autenticu alu civilor statului, cu care acestia suntu in atingere continua in raportele loru de dreptu, de tōte dilele. E necesariu deci, că notariul publ. sa intielegă și limb'a in care cetățenii patru din cercul său se intielegă intre sine. Deceacă acēstă se intemplă din contra, va se

* Ni a sositu tardiu. R.

dica déca amendamentulu meu nu [se va primi, atunci on. camera, sum convinsu, ca se va intemplă casulu curiosu, ca acésta lege va avea valoare și se va inactiva în fapta numai in acea parte a ticerii, unde cetatienii statului intielegu limb'a oficiala a statului, iéra din contra aiurea va remanea daru (milostenia) pre harthia.

Destula nenorocire este on. camera, ca in Ungaria, care este un'a (egységes) pâna in diu'a de astazi n'avemu legi, cari sa deoblege de o potriva pre toti cetatienii statului. Alte legi suntu in fost'a Transilvania, altele in fostulu confinu, și altele in Ungaria propria. Se mai sporim acésta anomalia și cu o lege care s'ară inactivă in fapta numai intru o anumita parte a ticerii? Cu o lege, care in unele locuri va aduce binecuvantare intru promovarea industriei, comerciului și creditului publicu precum și intru incetarea proceselor sumptuoase, iéra in altu locu va remane numai binecuvantare pre harthia. Ea credu, ca acestu proiectu de lege nu poate avea asemenea scopu.

Aru fi tempulu on. camera! ca cunoscendu lipsele vitali ale natiunei sa se creze legi practice, mai corespondietorie acelora. Strabunii nostri n'au calarit pre paripulu teorielor inalte, cum multi facu astazi, ci s'au pogorit pre câmpulu vietiei practice și acela l'au cultivat, și inca cătu de bine, totu-dén'a, de căte ori marea multime de gravamine și alte pertratrari de dreptu publicu au concesu acésta. Déca privim la tóta legile nóstre, vomu astă ca acele suntu basate pre lipsele practice ale vietiei; nu dîcu eu on. camera, ca strabunii nostri s'au ingradit cu muri chinesi fatia de institutiunile folositore și practice din strainetate, acele le-au urmarit ei cu atentiu și le-au introdusu și la noi dupa cum au recerutu referintele nóstre. Pentru ce n'am pot face acésta și cu acestu proiectu de lege care, dupa cum se scie, vră sa introduca la noi o instituție strana. Intrig'a lege, său partea ei cea mai mare nu este decât traductiunea fidela a legei austriace despre notarii publici, dara s'au lasatu din trens'a dispusestiunea practica, conformu cărei a not. publ., afara de limb'a oficiala a statului, trebuie sa cunoscă și limb'a respectivului teritoriu. Inca un'a vréu sa mai insenmu on. camera! Déca m'aru poté cineva convinge, ca in urm'a amendmentului meu, legea nu aru fi executabila, său ca prin trensulu ide'a unitatei cetatienilor statului și numai pre departe se atinge său se periclităza, potu asigurá pre onorat'a camera, ca eu a-si fi celu dintăiu, — care a-si respinge acestu amendmentu.

Dara chiaru pentru ca sum convinsu despre contrariu, și credu, ca politicu seriosu nici nu poate afirma asiă ce-va, 'mi iau voia de nou a recomandá amendmentului atentiu on. camere. — (Aprobare.)

Varietăți.

** Bâi n'oue. Ni se serie dela Gioagiul inferioru, ca preotulu Vasiliu Basabu din Remosu, carele are o proprietate la Gioagiu, a descoperit upe minerales pre proprietatea sea. Densolu la anulu 1873 a edificat o scaldatória pentru sine și pentru familia. Dupa ce cunoscera mai multi amici și cunosceti bunataea apei, lu svatiora sa analizeze ap'a, ceea ce se si facă prin barhati competenti in Vien'a. Ne pare reu ca nu avem la mână analisea ins'asi. Destulu ca in urm'a acestei preotulu nostru se vede motivato a estinde stabimentulu seu privatu de bâi asiă incătu sa-lu poate dă publicului spre folosintia. Unu lucru laudabilu și care face onore energiei și spiritului de intreprindere a domnului Vas. Basarabu.

Ap'a acésta se vede din unele urme care s'au aflatu și acum, sapandu preotulu pre proprietatea sea spre a-si face o sănatana, ca o au folositu și romanii, strabunii nostri. Sănatana dupa care s'au săpatu era sa sia langa scaldatórea de care facuram amintire mai susu. In locu de

apa s'au aflatu in o sfundime de doi stangini și jumetate diverse obiecte antice, dintre cari unele s'au tramsu la Asociationea trans, pentru literatura și cultur'a poporului român, altele la gimnasiul nostru din Brasiovu. Pote ca este ecessa apa de care se face amintire la Eutropiu, in apropierea cetăției Zeugma (Cigmeu?). Spre a si siguri aru trebui sa cunoscem locul insusi pre care se afla proprietatea dñi V. Basaraba, ceea ce din corespondintia ce ni sta dinainte nu se poate. La tóta intemplarea descoperirea este interesanta și din punctu de vedere practicu și istoricu și asiă dandu-se ocazie o vîomu studiu mai de aproape.

** O descoperire archeologică. — Pre tiermulu marii Marmora s'au descoperit upe curendu fragmentul unei colone de marmora ornata cu bas-reliefuri ce represinta omeni și cai. Se crede ca acestu fragmentu face parte din colón'ului Aradiu, care a statu in picioare mai multu de 200 ani dupa caderea Constantinopolei, fiind distrusa la finea secolului alu 17-lea. Suprafat'a sea intrégă era ornata cu bas-reliefuri ce representa victoriile lui Teodosiu celu Mare. Interiorul colonei contineea o scară pre care se putea sui pâna la verfu. Se nară ca distrugerea acestei colone s'au facutu din cau'a plangerilor musulmanilor cari pretindeau că crestinii prin midlocul acestei scări, se suiau susu și priviau in interiorulu haremilorloru și gradinelorloru.

** Tergulu Sabiu lui de fatia e slabutu de totu.

** Educatiunea fiiloru Sultanului. Tóta informatiunile capetate asupra educatiunei fiiloru Sultanului actualu a Turciei suntu putiu magulitórie pentru acesti juni principi. Mam'a lui Abdul-Aziz, Sultana Valida, care esercita o mare influența asupra spiritului fiului seu și asupra afacerilor de statu, a fostu mai inainte sclava; ea este de o ignorantia absolută și cu idei marginite. Educatiunea principilor fiindu supraveghiată de ea, nu mai e trebuinta se spunem ca acésta educatiune este forte rea. Fiii Sultanului facu parte din armata, dara in nisce condițiuni singulare. Celu mai mare, Iusuf Izzedin Effendi, in etate de 18 ani, este maresialu și comandantru superioru a unui corpu de armata; alu 2-lea, Mahmud Djemil Eddin Effendi, in etate de 11 ani, este contra-admiralul; 3-lea Mehemed Selim Effendi, in etate de 8 ani, este locotenentu de artilleria; alu 4-lea, Abd-ul-Medjid Effendi, e numai de 4 ani, cu tóte aceste se pregatescă a-lu numi oficieru. Nicu unulu din acesti principi, dela maresialu pâna la locotenentu, n'a facutu studie, fia clasice, fia speciale; abia celu mai mare, comandantru unui corpu de armata! scie a ceti și a serie. Fiul lui Abdul-Medjid, Murad Effendi, ereditariu presumptivu, și fratii sei suntu tienuti sistematic la o parte că loviti de ostracismu. Nu li se da nici o funcțiune, nu se bucura de nici un'a din onorile, ce in orice tiera suntu legate cu titlulu de membru a unei familii suverane; ei invetasera mai inainte ce-va elemente din limb'a francesa dara au intreruptu demultu studiele, și acum traiesc in trandavia. Aceste obiceiuri a principilor otomani creaza ticerii o situatiune plina de pericole, caci, ignoranti'ia fiindu generala printre ei, sultanulu care se suie pre tronu se grăbesce a imita pre predecesorulu seu, dandu cursu liberu capricielor sele.

** Frig u. Spre diu'a de 20 Aprilie a fostu frigu cum se cade și inca cu ninsore. Din multe părți ni vine scirea ca pomele să viile suntu cu totalu stricate.

Raportu comercial.

Sabiu 28 Aprilie n. Grâu 4 fl. 67 xr. frumosu, 7 fl. 13 xr. mestecatu, 6 fl. 80 xr. qualit. infer.; secar'a 5 fl. 7 xr. pâna 4 fl. 80; orzu 4 fl. 33; ovesu 2 fl. pâna 1 fl. 3 xr.; encuzu (porumbu) 3 fl. 87-4 fl. — xr.; cartof 1 fl. 73 xr. galéta austriaca. Cânep'a 18-20 fl. maj'a. Lintea 6 fl. 67 xr.; mazarea 6 fl. 67 xr., Fasolea 5 fl. 67 xr.

Fenu legatu 1 fl. 30, nelegatu 1 fl. 10 xr., paie lungi 80 xr., scurte 70 xr. maj'a. Lemne de focu 8-10 fl. stang. austr. Cartea de vita 18-22 er. p., de porc 28 xr. Ursorea 79 xr. pâna la 1 fl. 20 cup'a.

Burs'a de Vien'a.

Din 19 Aprile (1 Mai) 1874.

Metalice 5%	69 15
Imprumutul nationalu 5% (argintu)	73 80
Imprumutul de statu din 1860 ...	103 50
Actiuni de banca ...	792 —
Actiuni de creditu ...	217 —
London ...	111 70
Obligationi de desdaunare Unguresci	74 —
" " Temisiorene	73 50
" " Ardelenesci	70 75
" " Croato-slavone	75 50
Argintu ...	106 20
Galbinu ...	— —
Napoleonu d'auru (poli)	8 96

Concursu.

Devenindu parochia Chesleru, in protopresbiteratulu Ternavei de Josu vacanta se scrie concursu pâna in 9 Maiu a. c.

Emolumentele suntu:

1. Venitele stolari de pâna ecum'a.
2. Gradina de legumi pre care are de a se radică casa parochiala.
3. 16 jugere 415 □ portione canonică parte aratore parte cositura.
4. Un'a viile de 999 □.
5. De tóta famili'a o di de lucru (claca) și două copuri de mustu.

Doritorii de ocupă acésta parochia au sa-si asterna suplicele instruite cu documentele recerate de prescrisele St. org. la subsrisulu pâna la terminulu susu prescriptu.

De agu, 25 Martie 1874.

Cu intiegerele comitetului parochialu.

Danilu Tamasiu

(1-3) Adm. prot.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante Fizesiu — Barbur'a de clas'a a III-a in protopresbiteratulu gr. or. alu Ioagiu lui I statotore din 190 familiu cu 880 susete, se scrie concursu pâna in 5 Maiu 1874.

Emolumentele suntu:

1. Dela 40 case, căte o mesura mica de encuroză sferamatu.
2. Dela 150 familiu, de tóta famili'a 40 cr. v. a.
3. Stol'a usuită și folosintă cimitirului de 2 cara fenu, cari tóte la olalta computate in bani, dau unu venită anualu de 329 fl. v. a.

Doritorii de a ocupă acésta statotore au se subsceră concursele loru instruite in sensulu statotore organicu la subsrisulu in Hondolu, pâna la terminulu prescriptu.

Hondolu 27 Martie 1874.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Basilu Piposiu,

(3-3) protopresv.

Concursu.

Pentru parochia vacanta gr. or. din Cristiori protopresbiteratulu Zarandului se scrie prin acésta concursu pâna in 12 Maiu a. c. in care di va fi si alegerea.

Doritorii de a competă la acésta parochia carea este clasificata de o parochia de cl. a III (trei'a), au a-si indreptă petițiunile loru instruite in sensulu statotore org. la subsemnatulu in Bradu (cot. Zarandului) pâna la terminulu susu amintitul.

Bradu 15 Aprile 1874.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Nic. I. Miheltianu,

prot. gr. or. alu Zarandului.

(2-3)

Nr. 26. — 1874.

Edictu

Prin care Ioanu Sora din Seleste, carele de tempu mai indelungat su parasit patria și pre soci'a lui Coman'a Romanu Hens'a totu din Seleste săra a se sci loculu aflatului lui, se provoca, că in terminu de unu anu, se se prezenteze inaintea forului matrimonial subscrisu, pentru ca la din contra procesulu divertiale intentatu asupra-i, se

va otari — amesurat su prescrisele ca-nonce — și in absența lui.

Sabiu, 22 Fauru 1874.

Forulu matrimonial gr. res. alu tractul protop. alu (2-3) Sabiu lui I.

Togm'a acum a aparutu

CART'A UNGARIEI

pentru scolele poporale in limb'a româna de

EUGENIU BORDEAUX,

Editiunea a dou'a indreptata, dupa prescrisele inaltului ministeriu de culte și instructiune publică; cu date statistice, consmnarea episcopiei tuturor confesiunilor, și cu date istorice vechi.

Pretiul carte, colorata și intinsa pre pandia pentru impaturatul 7 fl. 60 xr. v. a.; colorata finu cu demarcarea comitatelor e 8 fl. v. a.

Unicul depositu pentru tie-riile Corónei ung. la

F. Michaelis in Sabiu,

(Piată mica Nr. 12.)

Cei ce dorescu potu primi cart'a și ne-colorata și neintinsa pre pandia, pre lângă unu pretiu corespondietoriu.

Ioanu Cristea

compactor in Sabiu, se recomanda on. publicu român cu legarea de cărti, protocoale, brosuri etc., și preste totu cu execuțarea tuturor comisiunilor ce cadu in cerculu compactoriei, promitiu lucrul promtu și solidu și cu pretiuri cătu se poate mai moderate.

Locuintă strad'a (ulita) Turnului Sag-Gasse Nr. 24.

Celu mai nou și mai mare depositu de orológe in Sabiu.

la

JOHANN BUSCHEK

orologieriu,

Ulița Cisnadiei Nr. 16 vis-a-vis de Hotelulu: „La Corón'a Ungariei".

Recomenda orológele sele de aur și argintu de I calitate, de Genf, alese personalmente și probate prin oficiu, cu garantia de 1-2 ani.

Orologie de argintu cu căte fl.

13, 14, 16, 18, 20, 24, 26, 28, 30-40.

Orologie de aur cu căte fl. 28.

30, 32, 34, 36, 40, 45, 50, 60, 70-150.

De I calitate orológe cu pendul,

o decore pentru ori ce locuintă cu căte fl.

28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 44, 46,

50, 60, 70-150.

Orológe de biroul francesu, de marina și destepătorie (Wecker) etc.

Lantiuri de aur și argintu, probate prin oficiu și adeca: Lantiuri de argintu cu căte fl. 3, 4, 5 pâna la 12, de aur: Lantiuri de gătu cu căte fl.

32, 34, 36, 40, pâna la 80 și 150.

Reparaturele se facu